

Trump en Jeruzalem	3
Reiswijzer voor protestantse pelgrims	4
Vergeet de brievenbus niet	6
Bak ellende of liefde?	7
De twaalf stammen van Israël	8
Nieuw gezicht in Jeruzalem	10
Verrijkende ontmoetingen	11
Komt Jezus snel terug?	12

Verbonden is een uitgave van het deputaatschap Kerk en Israël van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

De Sjabbat is een heiligdom in de tijd.

(Abraham Joshua Heschel)

Men bidt op Sjabbat: 'Omhels ons met een tent van Uw vrede,' omdat op die dag de *menuha*, 'de stilte' of de 'vrede' werd geschapen.

Bij de foto op de voorpagina:

De Abuhav synagoge is een 15de-eeuwse synagoge in Safed die vernoemd is naar de Spaanse rabbijn en kabbalist (mysticus) Isaac Abuhav. De Sefardische Joden bouwden de synagoge toen ze in 1490, na hun verdrijving uit Spanje, in Safed aankwamen. In 1834 werd de synagoge door een aardbeving bijna geheel verwoest. Alleen de zuidelijke muur, waarin drie Arken met Tora-rollen zijn aangebracht, bleef staan. De synagoge is versierd met afbeeldingen van kabbalistische symbolen. De overheersende kleur van de synagoge is blauw, zoals ook de kleur van de Bima, het platform waarop de lezing van de Tora plaatsvindt.

colofon

Commissie van redactie: drs. L. van Dalen, dr. C.M. van Driel, drs. A. Hoekman, ds. D.J.K.G. Ruiter
Eindredacteur: dr. C.M. van Driel, e-mail: cmvdriel@solcon.nl, tel.: (0318) 701560
Website: www.kerkenisrael.nl
Contact deputaten Kerk en Israël: e-mail: info@kerkenisrael.nl
Administratieadres: Landelijk kerkelijk bureau van de Chr. Geref. Kerken, Ghandistraat 2, 3902 KD Veenendaal, Postbus 334, 3900 AH Veenendaal, tel.: (0318) 582350, fax (0318) 582351, e-mail: info@cgk.nl

Penningmeester: P.A.J. Pruijssers, e-mail: penningmeester@kerkenisrael.nl, tel.: (0416) 85 12 96
 Bankrekeningnummer: NL19 INGB 0000 3652 71, t.n.v. Dep. Kerk & Israël Chr. Geref. Kerken te Veenendaal

Voor legaten en schenkingen kunt u contact opnemen met de penningmeester, hij geeft ook gaarne informatie over diverse aan te bevelen projecten.

Trump en Jeruzalem

Donald Trump, de 45e president van de Verenigde Staten, maakte begin december bekend dat zijn land Jeruzalem officieel erkent als de hoofdstad van de staat Israël. Uit alle hoeken van de wereld kwam meteen felle kritiek.

Op de vrijdag na de bekendmaking van Trumps besluit gingen Palestijnen in de Gazastrook en op de Westelijke Jordaanoever eerst bidden en daarna rellen. Portretten van Trump en Netanyahu werden samen met vlaggen van Amerika en Israël in brand gestoken onder bekende leuzen als: 'Dood aan Amerika! Dood aan Israël!'

Kritiek en bijval

Hoe regeerde de Nederlandse politiek? Sjoerd Sjoerdsma (D66) zei op Twitter: 'Trump legt een bom onder de tweestatenoplossing met zijn roekeloze Jeruzalem plan. Waarom zou je een fragiele regio doelbewust verder destabiliseren?' Halbe Zijlstra (VVD) noemde Trumps besluit 'onverstandig' en 'contraproductief'.

Andere geluiden waren er ook. Joël Voordewind (ChristenUnie) liet via Twitter weten: 'Goede zaak: Trump zal Jeruzalem erkennen als hoofdstad van Israël. Nu Nederland nog en ambassade terug naar West-Jeruzalem!' Kees van

der Staaij (SGP) viel hem bij: 'Ook de Nederlandse ambassade hoort in Jeruzalem!'

Steeds weer blijkt dat Jeruzalem de wereld tot op het bot verdeelt. Zelfs politieke partijen van één coalitie komen recht tegenover elkaar te staan vanwege Jeruzalem. De stad van God blijkt 'een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken' (Zach.12:3).

Beloofte maakt schuld

Wat heeft Trump eigenlijk gedaan in december? Inhoudelijk niets nieuws. Hij heeft alleen gedaan wat de Amerikaanse presidenten vóór hem niet deden: de daad bij het woord voegen. Wat is het geval? Het Amerikaanse Congres erkende Jeruzalem 23 jaar geleden al als de hoofdstad van Israël in de Jerusalem Embassy Act (1995). De presidenten vóór Trump beloofden wel hun ambassade van Tel Aviv naar Jeruzalem te verplaatsen, maar deden dat nooit. Trump is de eerste president die zegt: ik doe wat ik heb beloofd. Hoe je ook over hem denkt, dat hij zijn woord houdt waar zijn voorgangers dat niet deden, getuigt in elk geval van lef!

Duizenden jaren

Toen een NOS-journalist in de straten van Jeruzalem aan een Joods-orthodoxe man vroeg wat hij ervan vond, zei hij

Liewejan van Dalen

nuchter: 'Volgens mij is het allemaal politiek. Jeruzalem is al duizenden jaren de hoofdstad van Israël. Het doet er niet toe wat Trump of wie dan ook erover zegt.' Wie in de Bijbel gelooft, kan daar amen op zeggen. Alleen al in het Oude Testament komt Jeruzalem honderden keren voor. In de Koran nul keer. Voor Joden is Jeruzalem dé heilige stad. Voor moslims is zij na Mekka en Medina de derde heilige stad. Joden hadden er eeuwen voor Christus hun eerste en tweede tempel staan. Mohammed is er eeuwen na Christus ten hemel gevaren volgens de islamitische traditie. Volgens mij is er maar één volk dat zowel zijn historische als zijn religieuze wortels heeft in Jeruzalem – al drieduizend jaar! <

Joodse symbolen

De heilige Ark

In elke synagoge staat een heilige Ark tegen of in de wand die gericht is naar Jeruzalem. De Ark is de opbergplaats voor de Tora-rollen. Voor de Ark hangt een mooi versierd voorhangsel, *parochet*. De naam *Aron Hakodesh*, heilige Ark, is een verwijzing naar de heilige Ark van het Verbond, die zowel in de Tabernakel als in de Tempel gestaan heeft en de twee stenen tafelen met de Tien Woorden bevatte. In de Abuhav synagoge bevindt zich in een van de drie heilige Arken, waarvan u er op de foto twee ziet, een rol die nog voor 1490 door rabbi Isaac Abuhav in Spanje geschreven is. Hij wordt slechts driemaal per jaar gebruikt: op het Wekenfeest, het Joodse Nieuwjaar en Grote Verzoendag.

